

NAZWA ELEMENTU PROJEKTU BUDOWLANEGO	PROJEKT WYKONAWCZY – BRANŻA ARCHITEKTONICZNA
NR TOMU / ŁĄCZNA LICZBA TOMÓW	I/III– PW [A]
NAZWA ZAMIERZENIA BUDOWLANEGO	Zlikwidowanie barier dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami w placówkach ZOZ Ropczyce – przychodnia Zagorzyce
ADRES OBIEKTU BUDOWLANEGO	Działka nr ewid.: 3307 Jedn. Ewid.: 181504_5 Obręb ewid.: 0014 Zagorzyce Powiat: ropczycko-sędziszowski Dokładny adres budynku: Zagorzyce 190, 39-126 Zagorzyce
KATEGORIA OBIEKTU	XI
JEDNOSTKA EWIDENCYJNA	181504_5.0014.3307
INWESTOR	Zespół Opieki Zdrowotnej w Ropczycach u. Ks. Kard. S. Wyszyńskiego 54 39-100 Ropczyce

IMIĘ I NAZWISKO	SPECJALNOŚĆ I NUMER UPRAWNIEŃ BUDOWLANYCH	ZAKRES OPRACOWANIA	PODPIS
<i>Projektant główny:</i> mgr inż. arch. Sławomir Koń ul. Niepokonanych 3, Rzeszów	do projektowania bez ograniczeń w specjalności architektonicznej nr uprawnień: A – 131/90	Branża architektoniczna	
<i>Sprawdzający – br. architektoniczna:</i> mgr inż. arch. Barbara Koń	do projektowania bez ograniczeń w specjalności architektonicznej nr uprawnień: A – 140/01	Branża architektoniczna	

Rzeszów, 02.2026 r.

SPIS ZAWARTOŚCI PROJEKTU WYKONAWCZEGO

I.	DOKUMENTY ZAŁĄCZONE DO PROJEKTU	3
	OŚWIADCZENIE PROJEKTANTA	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
	ZAŚWIADCZENIA O PRZYNALEŻNOŚCI PROJEKTANTA DO WŁAŚCIWEJ IZBY SAMORZĄDU ZAWODOWEGO ORAZ DECYZJE O NADANIU PROJEKTANTOWI UPRAWNIEŃ BUDOWLANYCH	3
II.	OPIS PROJEKTU WYKONAWCZEGO	8
1.	Informacje ogólne	8
1.1.	Podstawa formalna opracowania	8
1.2.	Rodzaj i kategoria obiektu budowlanego	8
1.3.	Lokalizacja i zagospodarowanie działki – stan istniejący i stan projektowany	8
2.	Informacje o budynku – stan istniejący	9
2.1.	Przeznaczenie i program użytkowy obiektu budowlanego	9
3.	Przeznaczenie i program użytkowy obiektu budowlanego – stan projektowany	10
4.	Opis projektowanych robót budowlanych	11
4.1.	Roboty zewnętrzne	11
4.2.	Rozwiązania materiałowe	16
4.3.	Wytyczne wykończeniowe	18
4.4.	Wymagania BHP	18
4.5.	Nadzór techniczny nad robotami	19
4.6.	Standardy dostępności	19
6.	Zalecenia końcowe	25
III.	CZĘŚĆ RYSUNKOWA	
1.	Projekt zagospodarowania terenu	A.01
2.	Przekroje terenowe	A.02
3.	Schody zewnętrzne	A.03
4.	Pochylnia i spocznik	A.04
5.	Wycieraczki	A.05

OŚWIADCZENIE PROJEKTANTA

Działając zgodnie z art. 34 ust. 3d pkt.3 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. *Prawo Budowlane* (tj. Dz. U. 2025 poz. 418) oświadczam, że projekt wykonawczy:

ZLIKWIDOWANIE BARIER DOSTĘPNOŚCI DLA OSÓB ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI W PLACÓWKACH
ZOZ ROPCZYCE – PRZYCHODNIA ZAGORZYCE

został sporządzony zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz zasadami wiedzy technicznej.

Osoby biorące udział:

Mgr inż. arch. Sławomir Koń (projektant główny) – branża architektoniczna (uprawnienia do projektowania bez ograniczeń w specjalności architektonicznej, nr uprawnień A-131/90);

Mgr inż.. arch. Barbara Koń – branża architektoniczna (uprawnienia do projektowania bez ograniczeń w specjalności architektonicznej, nr uprawnień A-140/01)

IMIĘ I NAZWISKO	SPECJALNOŚĆ I NUMER UPRAWNIEŃ BUDOWLANYCH	DATA OPRACOWANIA	ZAKRES OPRACOWANIA	PODPIS
<i>Projektant główny:</i> mgr inż. Sławomir Koń	do projektowania bez ograniczeń w specjalności architektonicznej A-131/90		Architektura	

Rzeszów, 02.2026 r.

**ZAŚWIADCZENIA O PRZYNALEŻNOŚCI PROJEKTANTA DO WŁAŚCIWEJ IZBY SAMORZĄDU
ZAWODOWEGO ORAZ DECYZJE O NADANIU PROJEKTANTOWI UPRAWNIEŃ BUDOWLANYCH**

**IZBA ARCHITEKTÓW
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Podkarpacka Okręgowa Rada Izby Architektów RP

ZAŚWIADCZENIE - ORYGINAŁ

(wypis z listy architektów)

Podkarpacka Okręgowa Rada Izby Architektów RP zaświadcza, że:

mgr inż. arch. Sławomir Koń

posiadający kwalifikacje zawodowe do pełnienia samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie w specjalności architektonicznej i w zakresie posiadanych uprawnień nr **A-131/90**,
jest wpisany na listę członków Podkarpackiej Okręgowej Izby Architektów RP
pod numerem: **PK-0052**.

Członek czynny od: 25-01-2002 r.

Data i miejsce wygenerowania zaświadczenia: 04-11-2025 r. Rzeszów.

Zaświadczenie jest ważne do dnia: **30-06-2026 r.**

Podpisano elektronicznie w systemie informatycznym Izby Architektów RP przez:
Grzegorz Ruszel, Sekretarz Okręgowej Rady Izby Architektów RP.

Nr weryfikacyjny zaświadczenia:

PK-0052-5172-2154-D2F8-41D4

Dane zawarte w niniejszym zaświadczeniu można sprawdzić podając nr weryfikacyjny
zaświadczenia w publicznym serwisie internetowym Izby Architektów: www.izbaarchitektow.pl
lub kontaktując się bezpośrednio z właściwą Okręgową Izbą Architektów RP.

URZĄD WOJEWÓDZKI
W RZESZOWIE
dział Architektury i Nadzoru
Budowlanego

Rzeszów, dnia 22 maja 1990r.

Nr. A-131/90

DECYZJA O STWIERDZENIU PRZYGOTOWANIA ZAWODOWEGO
do pełnienia samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie

Na podstawie § 2 ust.1, pkt 1,
§ 4 ust.1 i 2, § 7 i § 13 ust.1 pkt 1 lit. ---
rozporządzenia Ministra Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska z dn.20 lutego
1975 r. w sprawie samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie /Dz.U.Nr 8,
poz 46 i Dz.U. Nr 42 z 1988 r./ stwierdza się, że

Obywatel/ka/ SŁAWOMIR KON - mgr inż. architekt

urodzony/a/ dnia 29 lipca 1959r. w Rzeszowie
posiada przygotowanie zawodowe upoważniające do wykonywania samodzielnych funkcji
projektanta ---
w specjalności architektonicznej ---
w zakresie

Obywatel/ka/ SŁAWOMIR KON

jest upoważniony/a/ do:

- 1/ sporządzania projektów w zakresie rozwiązań :
  - a/ architektonicznych wszelkich obiektów budowlanych,
  - b/ konstrukcyjno-budowlanych obiektów budowlanych w budowlach - osób fizycznych, z wyłączeniem konstrukcji fundamentów głębokich i trudniejszych konstrukcji statycznie niewyznaczalnych,
- 2/ w budownictwie osób fizycznych - kierowania, nadzorowania i kontrolowania budowy, kierowania i kontrolowania wytwarzania konstrukcyjnych elementów budowlanych oraz oceniania i badania stanu technicznego obiektów budowlanych - z wyłączeniem konstrukcji fundamentów głębokich i trudniejszych konstrukcji statycznie niewyznaczalnych.-----

URZĄD A4 - 73/90

IZBA ARCHITEKTÓW
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Podkarpacka Okręgowa Rada Izby Architektów RP

ZAŚWIADCZENIE - ORYGINAŁ

(wypis z listy architektów)

Podkarpacka Okręgowa Rada Izby Architektów RP zaświadcza, że:

mgr inż. arch. Barbara Koń

posiadająca kwalifikacje zawodowe do pełnienia samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie w specjalności architektonicznej i w zakresie posiadanych uprawnień nr **A-140/01**,
jest wpisana na listę członków Podkarpackiej Okręgowej Izby Architektów RP
pod numerem: **PK-0051**.

Członek czynny od: 23-05-2003 r.

Data i miejsce wygenerowania zaświadczenia: 04-11-2025 r. Rzeszów.

Zaświadczenie jest ważne do dnia: **30-06-2026 r.**

Podpisano elektronicznie w systemie informatycznym Izby Architektów RP przez:
Grzegorz Ruszel, Sekretarz Okręgowej Rady Izby Architektów RP.

Nr weryfikacyjny zaświadczenia:

PK-0051-Y9F2-D48A-9927-6C63

Dane zawarte w niniejszym zaświadczeniu można sprawdzić podając nr weryfikacyjny
zaświadczenia w publicznym serwisie internetowym Izby Architektów: www.izbaarchitektow.pl
lub kontaktując się bezpośrednio z właściwą Okręgową Izbą Architektów RP.

WOJEWODA PODKARPACKI

35-959 Rzeszów, skr. poczt. 297

ul. Grunwaldzka 15

AB.III- 7131/79 /01

Rzeszów, 2001 - 12- 06

DECYZJA

O NADANIU UPRAWNIENÍ BUDOWLANYCH

Na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 1 i ust. 4, art. 14 ust. 1 pkt 1 i ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (tekst jednolity: Dz. U. Nr 106 poz. 1126 z 2000 r. z późn. zm.) oraz § 4 ust. 2 i 3, § 9 ust. 1 rozporządzenia Ministra Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa z dnia 30 grudnia 1994 r. w sprawie samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie (Dz. U. Nr 8 poz. 38 z 1995 r.) i art. 104 Kodeksu postępowania administracyjnego (tekst jednolity: Dz. U. Nr 98 poz. 1071 z 2000 r.), po ustaleniu, że spełnione zostały warunki w zakresie przygotowania zawodowego oraz po złożeniu egzaminu na uprawnienia budowlane z wynikiem pozytywnym

Pani. BARBARA KOŃ

magister inżynier architekt

ur. 17 października 1960r. w Bogumiłowicach

otrzymuje

UPRAWNIENIA BUDOWLANE

Nr ewid. A - 140 /01

do projektowania bez ograniczeń

w specjalności architektonicznej

Od niniejszej decyzji służy odwołanie do Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Warszawie, za pośrednictwem Wojewody Podkarpackiego, w terminie 14 dni od daty jej otrzymania.

Otrzymują:

1. Pani mgr inż. arch. Barbara Koń

ul. Niepokonanych 3

35-234 Rzeszów

2. a/a

2. **sp. WOJEWODY PODKARPACKIEGO**
[Signature]
mgr inż. arch. *[Signature]* **Wojcicki**
DIREKTOR BIURA
ARCHITECTURY, BUDOWNICTWA I URBANISTYKI
ARCHITEKT WOJEWODY

II. OPIS PROJEKTU WYKONAWCZEGO

ZLIKWIDOWANIE BARIER DOSTĘPNOŚCI DLA OSÓB ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI W PLACÓWKACH
ZOZ ROPCZYCE – PRZYCHODNIA ZAG ORZYCE

1. Informacje ogólne

1.1. Podstawa formalna opracowania

Dokumentację sporządzono w oparciu o:

- Opis przedmiotu zamówienia.
- Wizję lokalną.
- Inwentaryzację pomiarową.
- Dokumentację fotograficzną.
- Polskie normy i przepisy m.in. Ustawa z dnia 7 lipca 1997 r. Prawo Budowlane - (tj. Dz. U. z 2025 r. poz. 418.) i Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz.U. 2022, poz. 248 z późn. zm.), jak również z obowiązującymi normami oraz zasadami wiedzy technicznej.
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003 r. w sprawie informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (Dz. U 2003, Nr 120, poz. 1126).
- Polskie normy i przepisy prawa budowlanego dotyczące: konstrukcji, ochrony ppoż., bhp, ochrony środowiska.

1.2. Rodzaj i kategoria obiektu budowlanego

Rodzaj obiektu – przychodnia o funkcji służby zdrowia

Kategoria – XI

Prace remontowe ujęte w niniejszym opracowaniu nie wpływają na dotychczasowy sposób użytkowania i program funkcjonalno-użytkowy przedmiotowego obiektu budowlanego. Tym samym, dotychczasowy rodzaj i kategoria obiektu budowlanego nie ulega zmianie.

Niniejszy projekt sporządzono do stosowania wyłącznie przy robotach, które nie wymagają ubiegania się o wydanie decyzji o pozwoleniu na budowę.

1.3. Lokalizacja i zagospodarowanie działki – stan istniejący i stan projektowany

1.3.1. Lokalizacja

Teren inwestycji pod planowany remont obejmuje budynek ZOZ w Ropczycach – filia Zagorzyce, zlokalizowanej pod adresem Zagorzyce 190 oraz działkę nr ewid. 3307 obręb 0014 Zagorzyce, jedn. Ewid. 181504_5

Budynek znajduje się w centrum miejscowości, przy głównej ulicy, w sąsiedztwie sklepu oraz przystanku autobusowego.

Budynek nie jest zlokalizowany w strefie konserwatorskiej, ani nie jest wpisany do rejestru zabytków. Działka nie znajduje się w strefie szkód górniczych, jest poza obszarem zagrożonym zalewaniem wodami powodziowymi. Lokalizacja inwestycji jest odniesiona do stałych punktów działki.

1.5.2. Istniejące i projektowane zagospodarowanie terenu

Bezpośrednio przy ulicy, od strony wschodniej znajduje się parking, na którym nie są wyznaczone miejsca dla osób z niepełnosprawnością. Stamtąd do budynku prowadzi chodnik, który jest w złym stanie technicznym, ma liczne ubytki i nierówności. Dostępny jest również wjazd na działkę bezpośrednio z drogi publicznej na teren utwardzony, jednak nie ma tam wyznaczonych miejsc parkingowych. Do wejścia do budynku od strony południowej prowadzi chodnik. Wejście dostępne jest za pomocą schodów lub pochylni. Chodnik prowadzący do pochylni posiada znaczny spadek - ponad 8% nachylenia. Pozostała część działki pokryta jest zielenią niską, znajduje się tam również budynek garażowo-magazynowy.

Projektuje się remont oraz poszerzenie istniejącego chodnika, prowadzącego od ulicy do wejścia. Docelowo chodnik powinien mieć szerokość 200 cm (szerokość powierzchni ruchu min. 180 cm), nawierzchnię równą i antypoślizgową z kostki brukowej, a także spadek poprzeczny nie przekraczający 2%. Należy analogicznie wykonać również poszerzenie istniejącego chodnika przy ścianie budynku, a także utwardzenie terenu pod miejsce postojowe, (zgodnie z rys. A.01). Projektowane miejsce postojowe o wym. 3,6 x 5 m znajduje się możliwie najbliżej dostosowanego wejścia do budynku, jest dostępne bezpośrednio z istniejącego placu utwardzonego zjazdem z drogi publicznej oraz nie posiada spadku nawierzchni przekraczającego 2%. Ciąg pieszy pomiędzy miejscem postojowym a wejściem do budynku również posiada szer. min. 180 cm i jest wolny od barier utrudniających poruszanie się. Projektowane nawierzchnie są równe, antypoślizgowe oraz pozbawione nachylenia przekraczającego 2%.

1.5.3. Istniejący układ komunikacyjny

Układ komunikacyjny pozostaje bez zmian, nie jest objęty opracowaniem.

2. Informacje o budynku – stan istniejący

2.1. Przeznaczenie i program użytkowy obiektu budowlanego

Parametry budynku projektowanego:

- Ilość kondygnacji	3	(1	podziemnych)
- powierzchnia zabudowy wg normy PN-ISO 9836:2015-12:	148,00		m ²

- powierzchnia użytkowa wg normy PN-ISO 9836:2015-12:	430,00	m ²
- kubatura wg normy PN-ISO 9836:2015-12:	1 290,00	m ³
- wysokość budynku (w rozumieniu przepisów p.poż.):	10,00 m (niski N)	
- wysokość najwyższego punktu elewacji budynku:	7,12	m
- wymiary budynku (szerokość x długość):	14,0 m x 12,75	m

Liczba lokali mieszkalnych i użytkowych

Budynek posiada 3 kondygnacje (1 podziemna, 2 nadziemne). Przychodnia działalność aktualnie prowadzi na kondygnacji parteru (kondygnacja 0). Na pierwszym piętrze, aktualnie nie są świadczone usługi medyczne. Kondygnacja nie jest użytkowana.

Budynek wyposażony w instalacje:

- elektryczną;
- wody zimnej;
- ciepłej wody użytkowej
- kanalizacji sanitarnej
- centralnego ogrzewania;
- gazową.
- wentylację grawitacyjną;
- niskoprądową

Budynek objęty opracowaniem pełni funkcję przychodni.

Główne parametry budynku takie jak: kategoria budynku, powierzchnia zabudowy, kubatura, liczba kondygnacji, wysokość, długość budynku i szerokość budynku a także układ pomieszczeń nie ulegają zmianie.

Nie przewiduje się ingerencji w budynek, jedyne prace wykonywane wewnątrz to montaż wycieraczki w przedsionku, zagłębionej w istniejącej posadzce oraz poprowadzenie zasilania pod projektowane oświetlenie i urządzenia elektryczne.

3. Przeznaczenie i program użytkowy obiektu budowlanego – stan projektowany

Niniejsze opracowanie ma służyć Inwestorowi realizacji robót w celu przeprowadzenia robót remontowych w budynku Przychodni w Zagorzycach.

Główne parametry budynku takie jak: kategoria budynku, powierzchnia zabudowy, kubatura, liczba kondygnacji, wysokość, długość budynku i szerokość budynku nie ulegają zmianie.

4. Opis projektowanych robót budowlanych

- **Ogrodzenie placu budowy i wyznaczenie stref niebezpiecznych**

Teren robót powinien być ogrodzony. Ogrodzenie powinno być wykonane tak aby nie stwarzało zagrożenia dla ludzi. Wysokość ogrodzenia powinna wynosić co najmniej 1,50 m. W razie konieczności wyznaczyć strefy niebezpieczne, uniemożliwić osobom postronnym dostęp poprzez ogrodzenie i oznakowanie.

- **Oznakowanie placu budowy**

Obok wjazdu na budowę w miejscu widocznym należy umieścić tablice informacyjną odpowiadającą obowiązującym przepisom. Wykopy należy zabezpieczyć barierami ochronnymi lub oznakować taśmami ostrzegawczymi umieszczonymi w odległości min.1 m od krawędzi wykopu.

- **Drogi i urządzenie miejsc składowania materiałów i wyrobów**

Drogi dojazdowe powinny mieć utwardzoną nawierzchnię i być oznakowane zgodnie z przepisami o ruchu na drogach publicznych. Składowanie materiałów budowlanych powinno odbywać się tylko i wyłącznie w wyznaczonych miejscach utwardzonych i odwodnionych, w sposób zabezpieczający przed przewróceniem, zsunięciem się stosów materiałów. Niedozwolone jest opieranie się o budynki, parkany, elementy instalacji zewnętrznych.

- **Zasilanie w wodę, energię elektryczną**

Zasilanie w wodę z istniejącego budynku, energia dostarczana z istniejącego budynku.

- **Urządzenie pomieszczeń higieniczno-sanitarnych i socjalnych**

Należy zapewnić warunki higieniczno-sanitarne, zgodnie z przepisem § 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (tekst jedn.: Dz. U. z 2003 r. Nr 169, poz. 1650 z późn. zm.) – tj. szatnie, umywalnie, pomieszczenia z natryskami, ustępy, jadalnie z wyjątkiem stołówek, pomieszczenia do wypoczynku.

Prace budowlane

Na terenie przedmiotowej inwestycji zakłada się realizowanie poszczególnych prac metoda równoległego wykonania, tzn. równoczesnym rozpoczynaniu robót na etapach:

- robót zewnętrznych,

- robót wewnętrznych,

Metoda ta zakłada najbardziej efektywny sposób organizacji budowy.

4.1. Roboty zewnętrzne

Miejsce postojowe dla osób z niepełnosprawnością

W części objętej opracowaniem zaplanowano miejsce postojowe dla osób z niepełnosprawnościami. Miejsce postojowe utwardzone z kostki brukowej o wymiarach 3,6x5,0m. Projektowane miejsce należy oznaczyć pionowo i poziomo poprzez znak D-18a z tabliczką T-29 – przedstawiony w części rysunkowej projektu oraz poprzez pomalowanie miejsc postojowych farbą drogową antypoślizgową w kolorze niebieskim.

Zaprojektowano również poszerzenie chodników z kostki brukowej tak, aby na całej długości dojścia z miejsc postojowych do budynku jego szerokość wynosiła min. 180 cm.

Usunąć roślinność i humus z miejsc przeznaczonych pod nawierzchnie. Wykonać wykopy na odpowiednią głębokość, ułożyć warstwę odsączającą i podsypkę z piasku lub pospółki, zagęścić mechanicznie każdą warstwę. Ułożyć krawężniki i obramowania, skontrolować spadki i równość, a następnie ułożyć kostkę brukową na zaplanowany sposób (kostka brukowa niefazowana), dosypać piasku fugowego i zagęścić. Oczyszczyć wykonaną nawierzchnię z pozostałości materiałów i zabrudzeń oraz uporządkować teren po zakończeniu robót. Nawierzchnia musi być równa, antypoślizgowa, pozbawiona nachylenia poprzecznego przekraczającego 2%.

Ponadto projektuje się system FON ułatwiający dojście do budynku przez osoby słabowidzące i niewidome.

- **Demontaż istniejącej kostki brukowej**

Należy oczyścić szczeliny między elementami z piasku i zabrudzeń. Następnie, przy użyciu łomu lub imaka brukarskiego, delikatnie podważyć i wyciągnąć kolejne kostki, unikając uszkodzenia krawędzi. Po usunięciu całej nawierzchni należy zebrać pozostałości podsypki.

- **Wykonanie podbudowy pod nowe nawierzchnie z kostki brukowej**

Usunąć roślinność i humus z miejsc przeznaczonych pod nawierzchnie. Wykonać wykopy na odpowiednią głębokość, ułożyć warstwę odsączającą i podsypkę z piasku lub pospółki, zagęścić mechanicznie każdą warstwę. Ułożyć krawężniki i obramowania, skontrolować spadki i równość, a następnie ułożyć kostkę brukową na zaplanowany sposób (kostka brukowa niefazowana), dosypać piasku fugowego i zagęścić. Oczyszczyć wykonaną nawierzchnię z pozostałości materiałów i zabrudzeń oraz uporządkować teren po zakończeniu robót. Nawierzchnia musi być równa, antypoślizgowa, pozbawiona nachylenia poprzecznego przekraczającego 2%

- **Oznakowanie pionowe i poziome miejsca postojowego**

Oznakowanie poziome miejsca postojowego rozpocząć od dokładnego oczyszczenia i przygotowania nawierzchni, w tym usunięcia kurzu, piasku, błota, oraz innych zanieczyszczeń

mogących osłabić przyczepność farby. Następnie wyznaczyć i trasować linie miejsca postojowego oraz symbol osoby niepełnosprawnej zgodnie z obowiązującymi wymiarami i lokalizacją projektową. Po przygotowaniu podłoża i wytyczeniu oznakowania należy przystąpić do malowania linii oraz symbolu farbą antypoślizgową przeznaczoną do oznakowania poziomego dróg i parkingów, zapewniając równomierne pokrycie, odpowiednią grubość warstwy oraz czytelność oznaczenia. W razie potrzeby należy nanieść kolejną warstwę farby po wyschnięciu pierwszej, w celu uzyskania właściwej trwałości i intensywności oznakowania. Po zakończeniu malowania zabezpieczyć oznakowaną powierzchnię do czasu całkowitego wyschnięcia farby.

Oznakowanie pionowe rozpocząć od wyznaczenia miejsca ustawienia słupka (na trawniku przed miejscem postojowym). Następnie należy przygotować podłoże pod montaż słupka metalowego, w tym wykonać odpowiedni wykop oraz osadzić słupek w gruncie w fundamencie betonowym, zapewniając jego pionowe ustawienie, stabilność i trwałe zamocowanie. Po związaniu betonu lub ustabilizowaniu konstrukcji należy zamontować tarczę znaku pionowego przeznaczonego do oznaczenia miejsca postojowego dla osób z niepełnosprawnościami (znak D-18a z tabliczką T-29), zwracając uwagę na właściwą wysokość montażu, czytelność oraz odpowiednie ukierunkowanie znaku względem nadjeżdżających użytkowników. Po zakończeniu montażu należy uporządkować teren wokół słupka, usunąć pozostałości materiałów i sprawdzić poprawność osadzenia oraz widoczność wykonanego oznakowania.

- **Demontaż istniejącej pochylni na gruncie**

Rozpocząć od odpowiedniego zabezpieczenia terenu robót oraz wyznaczenia strefy prac rozbiórkowych. Następnie należy przystąpić do rozebrania elementów konstrukcyjnych i wykończeniowych pochylni, w tym balustrad, nawierzchni, obrzeży, krawężników, z zachowaniem ostrożności oraz w sposób ograniczający uszkodzenie sąsiednich nawierzchni i elementów zagospodarowania terenu (pochylni o nawierzchni z płytek). Po usunięciu części nadziemnych należy rozebrać warstwy podbudowy oraz pozostałe elementy konstrukcyjne związane z wykonaniem pochylni, a następnie usunąć zalegające resztki materiałów.

- **Wykonanie pochylni z kostki brukowej wraz z balustradą**

Wykonać wykop o odpowiednim spadku i stabilną podbudowę o odpowiedniej nośności; zamontować krawężniki i wykonać podsypkę. Ułożyć kostkę zgodnie z projektem zapewniając spadki odwodnieniowe; zamontować i wypoziomować balustradę stalową na kotwach chemicznych lub mechanicznych zgodnie z instrukcją producenta, wraz z pochwytnymi do balustrady. Balustradę istniejącą oraz projektowaną należy połączyć metodą spawania a następnie zabezpieczyć antykorozyjnie łączenie.

- **Demontaż płytek ze schodów, pochylni i spocznika**

Płytki należy usuwać mechanicznie przy użyciu odpowiednich narzędzi, takich jak młotek, przecinak lub młotowiertarka z dłutem. Demontaż powinien być prowadzony ostrożnie, aby nie uszkodzić podłoża konstrukcyjnego. Prace należy rozpoczynać od krawędzi lub miejsc, w których płytki są poluzowane, stopniowo odspajając kolejne elementy okładziny. Po usunięciu płytek należy dokładnie oczyścić podłoże z pozostałości starego kleju, zaprawy oraz luźnych fragmentów materiału. W tym celu powierzchnię należy zeszlifować, wyszczotkować lub skuć nierówności, a następnie dokładnie wyszczotkować i odpylić. Powstałe w trakcie demontażu odpady budowlane należy na bieżąco usuwać z miejsca robót oraz gromadzić w przeznaczonych do tego pojemnikach. Gruz i pozostałości materiałów należy wywieźć i zutylizować zgodnie z obowiązującymi przepisami dotyczącymi gospodarki odpadami. Po zakończeniu demontażu powierzchnię należy ponownie oczyścić i ocenić stan podłoża. W przypadku wystąpienia uszkodzeń, pęknięć lub ubytków należy je naprawić odpowiednią zaprawą naprawczą lub wyrównującą, przygotowując podłoże do dalszych prac związanych z wykonaniem nowej okładziny z płytek.

- **Klejenie płytek**

Podłoże, na którym będą układane płytki należy dokładnie zeszlifować, wyszczotkować i wyczyścić, a znaczne nierówności pokryć zaprawą wyrównującą. Układanie posadzki powinno się rozpocząć w przeciwnym do drzwi narożniku. Aby zachować równą odległość między płytkami, należy użyć krzyżyków dystansowych. Klej rozprowadzać równo. Po upływie ok. 12 godzin od ułożenia płytek i usunięciu krzyżyków dystansowych należy wypełnić spoiny. Gotowe masy fugujące należy nałożyć kauczkową szpachlą tak, aby dokładnie pokryć wszystkie szczeliny. Rogi i kąty powinno się zabezpieczyć warstwą silikonu sanitarnego, którego kolor należy dobrać do spoin. Wariant kolorystyczny uzgodnić z Inwestorem.

- **Poszerzenie spocznika schodów zewnętrznych**

W pierwszej kolejności wyznaczyć zakres poszerzenia oraz przygotować elementy stalowe o odpowiednich wymiarach. Ceowniki należy przyciąć do wymaganej długości, a następnie połączyć ze sobą poprzez spawanie, tworząc sztywną ramę konstrukcyjną odpowiadającą wymiarom projektowanego poszerzenia spocznika. Do wewnętrznych krawędzi ramy z ceowników dospawać kątowniki stalowe, zgodnie z rysunkiem technicznym.

Po wykonaniu ramy stalowej zamocować ją do istniejącej konstrukcji spocznika za pomocą odpowiednich kotew stalowych lub chemicznych. Konstrukcję wypoziomować i ustabilizować. Następnie na przygotowanej konstrukcji ułożyć kratę pomostową typu Wema. Krata powinna

zostać osadzona w ramie z kątowników, które będą stanowiły zabezpieczenie przed przemieszczaniem się.

Po zakończeniu montażu należy sprawdzić stabilność konstrukcji oraz prawidłowe ułożenie kraty. Wszystkie elementy stalowe powinny być zabezpieczone antykorozyjnie, na przykład poprzez cynkowanie ogniowe lub zastosowanie odpowiednich powłok ochronnych

- **Montaż balustrady oraz pochwytów**

Zamontować balustradę po prawej stronie schodów, mocując ją do podłoża, analogicznie do istniejącej balustrady po lewej stronie. Pochwyty montować po obu stronach schodów, do balustrady, na wysokości między 60 cm a 75 cm oraz między 90 cm a 100 cm. Pochwyty muszą być oddalone o minimum 5 cm od balustrady. Pochwyty powinny być zawinięte na końcach, wydłużone o 30 cm na górze i na dole każdego biegu schodów. Mocowanie zgodnie z rysunkami.

- **Montaż fon**

Przed dojściem do schodów w odległości 50 cm przed krawędzią pierwszego i ostatniego stopnia schodów należy zastosować fakturę ostrzegawczą o szerokości minimum 40 cm i maksimum 60 cm (na całej szerokości schodów). Powierzchnię pod montaż oznaczeń należy dokładnie oczyścić i w razie potrzeby odtłuścić. W zależności od rodzaju zastosowanych elementów montaż może odbywać się przy użyciu kleju montażowego przeznaczonego do materiałów poliuretanowych lub poprzez zastosowanie elementów samoprzylepnych dostarczonych przez producenta.

- **Montaż kontrastowych oznaczeń**

Należy skonstrastować krawędzie pierwszego i ostatniego stopnia każdego biegu schodów na krawędzi poziomej i krawędzi pionowej (stopnica i podstopnica) pasem o szerokości minimum 5 cm. Powierzchnię pod montaż oznaczeń należy dokładnie oczyścić i w razie potrzeby odtłuścić. Montaż przy użyciu pasów samoprzylepnych

- **Montaż wycieraczek**

Montaż wycieraczek zgodnie z zaleceniami producenta. Należy przygotować otwór w posadzce o odpowiedniej głębokości oraz wymiarach. Ramę wycieraczki ustawić w zagłębieniu tak, aby jej górna krawędź była na poziomie wykończonej posadzki. Wkład umieścić w ramie systemowej. Wycieraczki powinny mieć równą fakturę (płaszczynę), a jej struktura nie może mieć nierówności bądź otworów większych niż 1 cm.

- **Montaż osprzętu elektrycznego**

Budynek zostanie wyposażony w instalacje elektryczne i niskoprądowe, dzięki którym możliwa będzie dystrybucja energii elektrycznej do wszystkich urządzeń i odbiorników, celem bezpiecznego i prawidłowego funkcjonowania budynku. Zakresem przedmiotowych instalacji objęto:

- zasilanie podstawowe
- system tras kablowych
- instalacja oświetlenia zewnętrznego
- zasilanie urządzeń technicznych

Projektuje się oświetlenie zewnętrzne poprzez zastosowanie oprawy LED z czujnikiem ruchu, zamontowanej nad wejściem do budynku, zasilanej z najbliższego obwodu elektrycznego – oświetleniowego. Projektuje się również zasilanie tablicy multimedialnej, która zostanie zlokalizowana przed wejściem do budynku, zgodnie z rysunkami. Zasilanie tablicy realizować z najbliższego obwodu gniazd wtykowych lub urządzeń technicznych. Stosować kable typu YKYżo 3x1,5 mm², układane metodą podtynkową w rurach instalacyjnych giętkich o średnicy 18 mm.

W przypadku możliwości wykorzystania istniejących instalacji (np. kabli, tras kablowych, itp.) należy ocenić ich stan techniczny, a także ustalić punkty styku w ramach koordynacji międzybranżowej, którą należy bezwzględnie przeprowadzić na etapie wykonawstwa.

4.2 Rozwiązania materiałowe

Hydroizolacja podłytkowa

- Powłoka bitumiczna np. guma w płynie
- Sposób nanoszenia: pędzel murarski, wałek lub agregat natryskowy
- Ilość nakładanych warstw: optymalnie jedna, grubość powłoki nie powinna przekraczać 3 mm
- Temp. Aplikacji: Dla osiągnięcia najlepszych rezultatów aplikować w zakresie temperatur 10 °C - 28 °C.

Klej do płytek

- mrozoodporny
- elastyczny
- klasy **C2TE**

Fuga

Odporność na ścieranie	$\leq 1000 \text{ mm}^3$
Wytrzymałość na zginanie po przechowywaniu w warunkach suchych	$\geq 3,5 \text{ N/mm}^2$
Wytrzymałość na zginanie po cyklach zamrażania i rozmrażania	$\geq 3,5 \text{ N/mm}^2$
Wytrzymałość na ściskanie po przechowywaniu w warunkach suchych	$\geq 15,0 \text{ N/mm}^2$
Wytrzymałość na ściskanie po cyklach zamrażania i rozmrażania	$\geq 15,0 \text{ N/mm}^2$
Skurcz	$\leq 2 \text{ mm/m}$
Absorpcja wody - po 30 min	$\leq 2 \text{ g}$
- po 240 min	$\leq 5 \text{ g}$

Silikon

Stosować w miejscach styku płytek z ścianą, balustradą, itp.

Odporność termiczna: od -60°C do $+120^\circ\text{C}$

Moduł elastyczności: $0,40 \text{ N/mm}^2$ (ISO 37)

Maksymalne naprężenie: $1,50 \text{ N/mm}^2$ (ISO 37)

Płytki gresowe mrozoodporne

- klasa antypoślizgowości R11

- klasa ścieralności 4

- kolor ciemnoszary np. RAL 9023

*Należy użyć materiałów o powyższych parametrach lub nie gorszych, posiadającą aktualną aprobatę techniczną.

Przed zamówieniem materiałów z odpowiednim wyprzedzeniem Wykonawca robót budowlanych ma obowiązek przedstawić i uzyskać akceptację próbek kolorystycznych.

Uwagi ogólne:

Wszystkie użyte w dokumentacji projektowej nazwy materiałów i urządzeń, ich typy i symbole, a znajdujące się w opisie technicznym, na rysunkach, są przyjęte ze względów poziomu szczegółowości wykonania w zakresie spełnienia wymagań, obliczeń techniczno-eksploatacyjnych oraz układów funkcjonalnych i instalacyjnych z nimi powiązanych, a przede wszystkim szeroko rozumianej "formy architektonicznej". Wykonawca, może proponować zmianę tych materiałów, urządzeń i instalacji na równoważne, pod warunkiem, że zamiana ta będzie dokonana przy zachowaniu nie gorszych parametrów techniczno-technologicznych, eksploatacyjnych, jakościowych i estetycznych, PN i

warunków technicznych w odniesieniu do kart technicznych, aprobat, certyfikatów oraz charakterystyki energetycznej i akustycznej itp. tych materiałów i nie naruszy układu funkcjonalnego pomieszczeń w relacji do pozostałych elementów budowlanych i instalacyjnych innych branż oraz warunków pozwolenia na budowę. Zgoda na możliwość zmiany jest możliwa tylko po przedstawieniu kompletu pełnej dokumentacji porównawczej wraz z wszelkimi dokumentami produktu, przez Wykonawcę robót budowlanych Projektantowi i Inwestorowi. Uzgodnienie możliwości wprowadzenia rozwiązania zamiennego z Projektantem nie oznacza zgody Inwestora na zmianę. Uzgodniona możliwość zamiany musi być potwierdzona przez inspektora nadzoru inwestorskiego oraz musi być zatwierdzona przez Inwestora lub jego umocowanego prawnie przedstawiciela (np. inspektora nadzoru). Sposób wprowadzenia możliwości zastosowania rozwiązania zamiennego przez Projektanta definiuje ustawa Prawo Budowlane.

Projekt opracowano na podstawie ogólnie dostępnej oferty na rynku materiałów budowlanych oraz podając wytyczne architektoniczne do sporządzenia rozwiązań nietypowych. Wskazane typy stanowią informację określającą poziom standardu zaprojektowanego wyposażenia, jak i kolorystykę oraz co ważne „formę” (architekturę) tych elementów. Szczegóły techniczne niepodane w niniejszym opisie, a które mają odniesienie w rozwiązaniach systemowych należy wykonywać zgodnie z tą instrukcją systemową oraz z obowiązującymi normami, przepisami oraz sztuką budowlaną.

Uwagi końcowe

- W projekcie zastosowano wyłącznie urządzenia posiadające aktualne aprobaty techniczne i certyfikaty zgodności, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 20 czerwca 2007 r. *w sprawie wykazu wyrobów służących zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego lub ochronie zdrowia i życia oraz mienia, a także zasad wydawania dopuszczenia tych wyrobów do użytkowania* (Dz. U. Nr 143, poz. 1002) oraz z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 11 sierpnia 2004 r. *w sprawie sposobów deklarowania zgodności wyrobów budowlanych oraz sposobu znakowania ich znakiem budowlanym* (Dz. U. Nr 198, poz. 2041).

4.3 Wytyczne wykończeniowe

Wszystkie prace remontowe wykonywać należy zgodnie z kartami technicznymi producenta materiałów. Ocenę elementów po ich przygotowaniu do remontu wykonywać mogą jedynie osoby posiadające uprawnienia budowlane. Prace można prowadzić etapami, niezależnie na poszczególnych odcinkach.

4.4 Wymagania BHP

Zespoły robocze powinny być przeszkolone w zakresie eksploatacji urządzeń transportu i pracy. Z uwagi na wymaganą dokładność robót zaleca się, aby zespoły robocze były przeszkolone zarówno teoretycznie jak i praktycznie w zakresie robót przewidzianych projektem. Rejon robót budowlanych powinien być zabezpieczony przed dostępem osób postronnych. Roboty budowlane prowadzić przestrzegając przepisy zawarte w: Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych (Dz. U. Nr 47, poz. 401).

4.5 Nadzór techniczny nad robotami

Roboty budowlane powinny być wykonywane przez wykwalifikowanych pracowników i pod nadzorem technicznym. Warunki te mogą być spełnione w przypadku prowadzenia robót przez wykonawcę posiadającego doświadczenie w zakresie wykonywania przedmiotowych robót. Niezależnie od stałego nadzoru technicznego prowadzonego przez wykonawcę robót, wszystkie prace wykonywane powinny być pod nadzorem osób posiadających odpowiednie uprawnienia budowlane.

4.6 Standardy dostępności

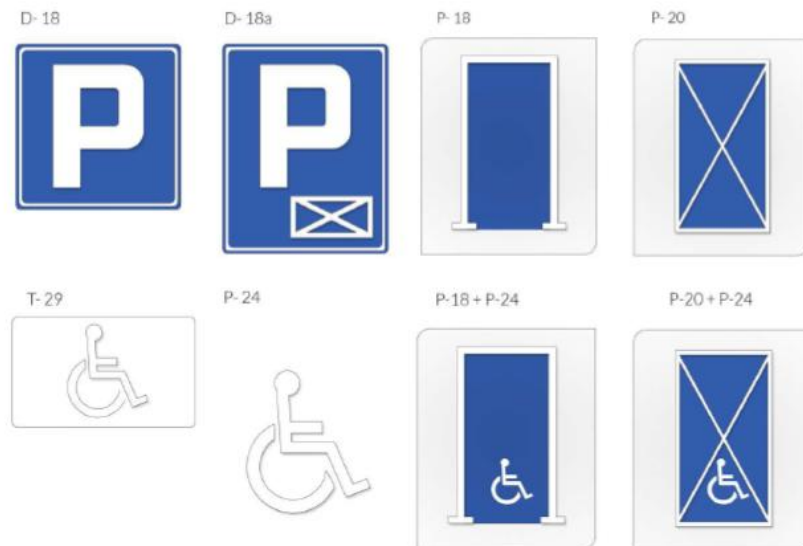
Projekt przewiduje pełne **dostosowanie budynku do potrzeb osób z niepełnosprawnościami**. Wszystkie elementy funkcjonalne i komunikacyjne zostały zaprojektowane w taki sposób, aby zapewnić komfort, bezpieczeństwo oraz swobodny dostęp dla osób o ograniczonej sprawności ruchowej, w tym zapewnienie odpowiednich ciągów komunikacyjnych, szerokości drzwi, pochylni oraz innych udogodnień zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami.

Miejsca postojowe dla osób z niepełnosprawnościami

- Obok wejścia do budynku objętego zakresem opracowania przewidziano stanowisko postojowe dla osób z niepełnosprawnościami,
- Parametry techniczne miejsc postojowych dla osób z niepełnosprawnościami i ich wymaganą ilość określono na podstawie standardów architektonicznych oraz warunków technicznych
- Nawierzchnia stanowiska postojowego jest utwardzona (równa i gładka o spadku podłużnym i poprzecznym max. 2%), antypoślizgowa, wykonana z kostki brukowej niefazowanej.
- Projektuje się 1 miejsce postojowe dla osób z niepełnosprawnościami usytuowane równoległe do budynku i prostopadle do utwardzonej drogi wewnętrznej, o wymiarach: 3,6mx5,0m. Wymiary miejsca postojowego zgodne z określonymi w Standardach dostępności POZ

- Zastosowane zostało oznakowanie stanowisk przeznaczonych do parkowania pojazdów przewożących osoby z niepełnosprawnościami:

znak pionowy nazywany kopertą (D-18a z tabliczką T-29 oraz znakiem poziomym P-20 z symbolem P-24 i niebieską nawierzchnią).

Dostęp z chodnika do stanowiska postojowego dla osoby z niepełnosprawnościami

- Stanowisko postojowe dla osób z niepełnosprawnościami ma zapewnione połączenie z najbliższym chodnikiem.
- Dojście do chodnika z miejsca postojowego jest równe i ma zapewniony swobodny dojazd.
- Chodnik zaprojektowano na tym samym poziomie co miejsce postojowe, co umożliwia dogodny dostęp w dowolnym miejscu, bez barier w postaci krawężnika.
- Miejsce postojowe dla osób z niepełnosprawnościami zlokalizowane możliwie najbliżej dostępnego wejścia do budynku.
- Ciąg pieszy pomiędzy miejscem postojowym dla osób z niepełnosprawnościami a dostępnym wejściem powinien mieć szerokość nie mniejszą niż 180 cm i być wolny od barier utrudniających samodzielne poruszanie się.

Strefa wejścia

- Wejście do budynku (na schody oraz pochylnię) zasygnalizowane pasem ostrzegawczym szerokości 50 cm, ułożonym w odległości 50 cm przed i za schodami i pochylnią.

- Nawierzchnia przed wejściem głównym jest utwardzona i wypłaszczona, a jej nachylenie podłużne nie może być większe niż 5%.

Elementy wyposażenia ułatwiające orientację w budynku oraz przekaz informacji

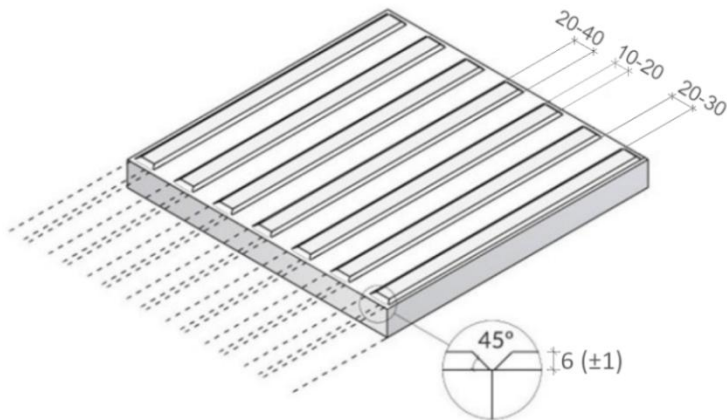
- System odnajdywania drogi - wprowadzone zostały elementy ułatwiające samodzielną orientację (ang. *wayfinding*), poruszanie się oraz znalezienie drogi do celu:
  - system identyfikacji wizualnej (oznaczenia, piktogramy), uwzględniający możliwe ograniczenia użytkowników: tabliczki i oznaczenia gabinetów obok drzwi - Tabliczki tyflograficzne multisensoryczne z piktogramem i alfabetem Braille'a - (czcionka Braille Regular) do oznaczenia pomieszczeń Zawierają kontrastową grafikę, oraz oznaczenia wypukłe i treści w alfabecie Braille'a.
  - tablice informacyjne, obrazujące sposób poruszania się po budynku (pokazujące kierunek ruchu; Tabliczki tyflograficzne multisensoryczne z piktogramem i alfabetem Braille'a (do oznaczenia wyjść ewakuacyjnych i informacji kierunkowej)).
- Tablica tyflograficzna – umieszczona wewnątrz budynku w strefie wejściowej. Plan piętra budynku wykonany poprzez technikę frezowania. Informacje dostarczane są drogą dotykową za pośrednictwem form przestrzennych oraz opisów brajlowskich. Plan umieszczony na mocowaniu pozwalającym osobom z dysfunkcją wzroku na odczytanie planu bez konieczności pochylania, minimalny wymiar zgodny z zaleceniami odnośnie planów tyflograficznych, proporcjonalnie do wielkości piętra. Plan tyflograficzny obiektu zawiera:
  - kolorystyczny schemat funkcjonalno-przestrzenny (oznakowanie głównych przestrzeni obsługi użytkowników),
  - przebieg tras dotykowych,
  - opisy w alfabecie Braille'a i oznaczenia wypukłe ścieżek dotykowych,
  - legendę opisującą wszystkie wykorzystane symbole oraz oznaczenia kolorystyczne,
  - oznaczenie miejsca lokalizacji osoby czytającej tzw. „jesteś tutaj” należy zaznaczyć w sposób bardzo czytelny zarówno dla osób z dysfunkcją wzroku, jak i osób widzących – np. czerwone wypukłe pole.
- Tablica informacyjna elektroniczna z kontrastem – tablica o przekątnej min. 65", zlokalizowana na ścianie zewnętrznej przy wejściu do obiektu.

Fakturowe oznaczenia nawierzchni (FON)

Międzynarodowa norma ISO/23599-2012 oraz norma ISO 21542:2011 wprowadza określenie Tactile Walking Surface Indicators (TWSI), (tłum. dotykowy wskaźnik na ciągach pieszych). W polskich przepisach techniczno- budowlanych pojęcie tzw. elementów ścieżki dotykowej wprowadzone zostało przepisami rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 17 czerwca 2011 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać obiekty budowlane metra i ich usytuowanie (Dz. U. z dnia 13 lipca 2011 r.) jako element konieczny do stosowania na terenach stacji metra. Takie samo nazewnictwo stosowane jest w publikacji „Projektowanie i adaptacja przestrzeni publicznej do potrzeb osób niewidomych i słabowidzących” zamieszczonej na stronach internetowych Polskiego Związku Niewidomych. W opracowanym w 2017 r. na zlecenie Ministerstwa Infrastruktury poradniku „Standardach dostępności budynków dla osób z niepełnosprawnościami uwzględniając koncepcję uniwersalnego projektowania” przyjęto nazewnictwo systemu jako System Fakturowych Oznaczeń Nawierzchniowych – FON (jako tłumaczenie ang. TWSI – Tactile Walking Surface Indicators). System Fakturowych Oznaczeń Nawierzchniowych – FON to rodzaj identyfikacji miejsc i korytarzy poruszania się, składający się z kombinacji faktur, które są możliwe do wykrycia przez osoby z dysfunkcjami wzroku. Zadaniem informacji fakturowej jest zwiększenie orientacji przestrzennej oraz kierowanie osoby z ograniczeniami percepcji wzrokowej do bezpiecznych miejsc pokonywania przeszkód. System fakturowy należy projektować tak, aby przekaz informacji był jednoznaczny i pozwalał osobom z dysfunkcją wzroku na samodzielne poruszanie się w przestrzeni publicznej.

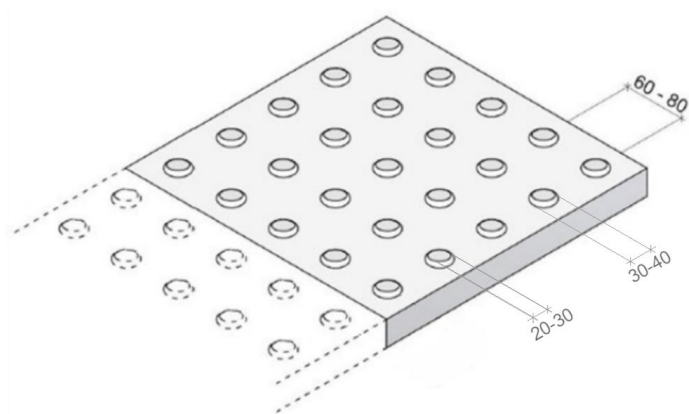
System stanowi dotykowe oznakowanie trasy wolnej od przeszkód stojących i wiszących, ma na celu doprowadzenie do konkretnych miejsc, tj.: schodów, windy, wejścia, wyjścia, planu plastycznego, kasy, punktu informacyjnego, toalety. Składa się z następujących typów faktur:

- 1) **pasa prowadzącego / ścieżki prowadzącej** – ciągu o szerokości 40 cm, zbudowanego z elementów z podłużnymi wypukłościami w formie linii, umożliwiającego osobie niewidomej lub niedowidzącej utrzymanie odpowiedniego kierunku poruszania się. Ścieżka prowadząca powinna mieć podłużne, równoległe wypustki o przekroju trapezu równoramienne, szerokość górnej powierzchni linii prowadzącej powinna wynosić 10 - 20 mm, szerokość podstawy znaku wypukłego powinna się mieścić w przedziale 20 – 40 mm, odległość pomiędzy podstawami znaków wypukłych powinna się mieścić w przedziale 20 – 30 mm, wysokość linii prowadzącej powinna wynosić 6 mm (+ 1 mm), linie prowadzące powinny być sfazowane na końcach pod kątem 45°, fazy mogą być zaokrąglone. Ścieżka znajdująca się w pobliżu przeszkód powinna być od nich odsunięta o min 0,4 cm, a oś ścieżki powinna znajdować się jak najbliżej osi trasy pozbawionej przeszkód.

2) elementów ostrzegawczych:

- a) pól uwagi – kwadratowych pól o boku 60 cm, na których umieszczono wypukłe elementy punktowo. Pola uwagi powinny być szersze niż pas prowadzący. Elementy wypukłe powinny mieć formę ściętego stożka lub ściętej sfery kuli o wysokości znaku wypukłego 6 mm (+ 1 mm), średnicy górnej powierzchni znaku wypukłego w przedziale 20 – 30 mm i średnicy podstawy 30–40 mm. Powinny znajdować się na kwadratowej siatce ułożonej równolegle lub pod kątem 45° względem boków; Umieszcza się je na zakrętach ścieżki, rozgałęzieniach, skrzyżowaniach i przed punktami docelowymi, do których doprowadza ścieżka dotykowa. Przy zmianie kierunku ścieżki o mniej niż 45° nie należy stosować pól uwagi.

- b) ostrzegawczych pasów dotykowych – podłużnych pasów o szerokości 0,6 m, wyposażonych w guzki dotykowe ostrzegające przed potencjalnymi niebezpieczeństwami wynikającymi z istniejących barier architektonicznych i technicznych, np. schodów, pochylni, drzwi. Powinny znaleźć się w odległości 0,5 m od przeszkody. Faktura pasów dotykowych może być dowolną fakturą kontrastującą z powierzchnią ścieżek prowadzących, najczęściej stosuje się fakturę podobną do pola uwagi.

Elementy systemu powinny być tak skonstruowane, aby mogły być wykrywane pod stopami i końcówką długiej laski używanej przez osoby niewidome. System oznaczeń fakturowych powinien być prowadzony wg jasno określonych zasad, aby osoby z dysfunkcjami wzroku były pewne co do rodzaju faktury i jej rozmieszczenia. Pozwala to na większe poczucie bezpieczeństwa i szybkość przemieszczania się w przestrzeni publicznej.

Zastosowane oznakowanie dotykowe nie powinno pogarszać antypoślizgowości nawierzchni. Wysokość elementów prowadzących powinna być taka sama jak guzków dotykowych. Ścieżki prowadzące oraz pola uwagi powinny być wykonane z materiałów trwałych i odpornych, być wykonane w tej samej technologii dla całego obiektu, być wykonane w kolorze jasnym, zbliżonym do białego. Projektuje się wykonanie oznakowania dotykowego w formie wylanych/przyklejanych (kleje na bazie żywic) prefabrykatów elementów tworzących pełen system oznakowania dotykowego.

Schody zewnętrzne

- Schody wyposażone w balustrady o wysokości 110 cm. Maksymalny prześwit lub wymiar otworu pomiędzy elementami wypełnienia balustrady nie może być większy niż 12 cm. Część chwytna poręczy ma średnicę w zakresie 3,5 - 4,5 cm. Poręcze zaprojektowano w kolorze kontrastującym z tłem ściany oraz biegną nieprzerwanie przez cały ciąg schodów. Do balustrady montuje się pochwyty na wysokości między 60 cm a 75 cm oraz między 90 cm a 100 cm. Pochwyty muszą być oddalone o minimum 5 cm od elementów towarzyszących schodom, np. balustrady, ściana. Pochwyty powinny być zawinięte na końcach, wydłużone o 30 cm na górze i na dole każdego biegu schodów. Pochwyty muszą mieć kolor skontrastowany względem otoczenia. Przekrój poprzeczny pochwyty musi mieć kształt koła albo elipsy o średnicy od 3,5 cm do 4,5 cm. Należy skontrastować krawędzie pierwszego i ostatniego stopnia każdego biegu

schodów na krawędzi poziomej i krawędzi pionowej (stopnica i podstopnica) pasem o szerokości minimum 5 cm, skonstrastowanym kolorystycznie względem powierzchni stopni i różniącym się od faktury powierzchni..

Pochylnie

- Pochylnie przeznaczone dla osób z niepełnosprawnością mają szerokość płaszczyzny ruchu pomiędzy krawężnikami 120 cm. Długość spocznika 140 cm, spocznika służącego do zmiany kierunku ruchu 150 cm.
- Pochylnia zawiera krawężniki o wysokości min. 7 cm lub inne rozwiązania alternatywne zapobiegające niekontrolowanemu zjazdowi wózka.
- Pochylnia o nachyleniu 6% zaopatrzona w poręcze wraz z pochwytami.
- Pochwyty po obu stronach pochylni, na dwóch różnych wysokościach (mierzonych do krawędzi górnej pochwytu) – 75 i 90 cm. Muszą mieć kolor skonstrastowany względem otoczenia. Przekrój poprzeczny pochwytu musi mieć kształt koła albo elipsy o średnicy od 3,5 cm do 4,5 cm. Pochwyty muszą być oddalone o minimum 5 cm od elementów towarzyszących pochylni, np. ścian. Odległość między pochwytami musi wynosić od 100 cm do 110 cm. Pochwyty powinny być zawinięte na końcach, wydłużone o 30 cm na górze i na dole pochylni. Ich nachylenie musi być równoległe do płaszczyzny pochylni.
- Aby korzystanie z pochylni było bezpieczne i wygodne, na początku i końcu jej biegu należy zapewnić wypłaszczoną nawierzchnię o minimalnej szerokości 120 cm i minimalnej długości 150 cm. Jeśli bieg pochylni kończy się bezpośrednio przed drzwiami, należy również zapewnić przestrzeń manewrową minimum 150 cm na 150 cm poza polem otwierania skrzydła drzwi wejściowych do placówki.
- Aby zapewnić osobom z niepełnosprawnością wzroku bezpieczne korzystanie z pochylni, należy ją właściwie oznakować. W odległości 50 cm przed początkiem i końcem pochylni należy zastosować fakturę ostrzegawczą o szerokości minimum 40 cm i maksimum 60 cm (na całej szerokości pochylni)

6. Zalecenia końcowe

- Ostateczne wymiary zweryfikować na budowie.
- W wypadku zauważenia istotnych niezgodności między opisem, a częścią rysunkową lub poszczególnymi częściami opisu oraz w przypadku spostrzeżenia błędów projektowych należy niezwłocznie skontaktować się z projektantem.

- Przed zamówieniem elementów prefabrykowanych (np. drzwi) należy dokonać pomiarów z natury uwzględniając sposób osadzenia w otworze
- Wszystkie materiały muszą spełniać obowiązujące wymagania techniczne i posiadać właściwe atesty i certyfikaty dopuszczające do stosowania w budownictwie.
- **Wszystkie zmiany materiałowe wymagają zgody autora projektu oraz Inspektora Nadzoru.**

Wszystkie użyte w dokumentacji projektowej nazwy materiałów i urządzeń, ich typy i symbole, a znajdujące się w opisie na rysunkach, są przyjęte ze względów poziomu szczegółowości wykonania w zakresie spełnienia wymagań, obliczeń techniczno-eksploatacyjnych oraz układów funkcjonalnych i instalacyjnych z nimi powiązanych, a przede wszystkim szeroko rozumianej "formy architektonicznej". Wykonawca, może proponować zmianę tych materiałów, urządzeń i instalacji na równoważne, pod warunkiem, że zamiana ta będzie dokonana przy zachowaniu nie gorszych parametrów techniczno-technologicznych, eksploatacyjnych, jakościowych i estetycznych, PN i warunków technicznych w odniesieniu do kart technicznych, aprobat, certyfikatów oraz charakterystyki energetycznej i akustycznej itp. tych materiałów i nie naruszy układu funkcjonalnego pomieszczeń w relacji do pozostałych elementów budowlanych i instalacyjnych innych branż. Zgoda na możliwość zmiany jest możliwa tylko po przedstawieniu kompletu pełnej dokumentacji porównawczej wraz z wszelkimi dokumentami produktu, przez Wykonawcę robót budowlanych, Projektantowi i Inwestorowi. Uzgodnienie możliwości wprowadzenia rozwiązania zamiennego z Projektantem nie oznacza zgody Inwestora na zmianę. Uzgodniona możliwość zamiany musi być potwierdzona przez inspektora nadzoru inwestorskiego oraz musi być zatwierdzona przez Inwestora lub jego umocowanego prawnie przedstawiciela (np. inspektora nadzoru). Sposób wprowadzenia możliwości zastosowania rozwiązania zamiennego przez Projektanta definiuje ustawa Prawo Budowlane. Projekt opracowano na podstawie ogólnie dostępnej oferty na rynku materiałów budowlanych oraz podając wytyczne architektoniczne do sporządzenia rozwiązań nietypowych. Wskazane typy stanowią informację określającą poziom standardu zaprojektowanego wyposażenia, jak i kolorystykę oraz co ważne „formę” (architekturę) tych elementów. Szczegóły techniczne niepodane w niniejszym opisie, a które mają odniesienie w rozwiązaniach systemowych należy wykonywać zgodnie z tą instrukcją systemową oraz z obowiązującymi normami, przepisami oraz sztuką budowlaną.

W projekcie zastosowano wyłącznie urządzenia posiadające aktualne aprobaty techniczne i certyfikaty zgodności, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 20 czerwca 2007 r. w *sprawie wykazu wyrobów służących zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego lub ochronie zdrowia i życia oraz mienia, a także zasad wydawania dopuszczenia tych*

wyrobów do użytkowania (Dz. U. Nr 143, poz. 1002) oraz z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 11 sierpnia 2004 r. w sprawie sposobów deklarowania zgodności wyrobów budowlanych oraz sposobu znakowania ich znakiem budowlanym (Dz. U. Nr 198, poz. 2041).

Projektant główny:

mgr inż. arch. Sławomir Koń

nr uprawnień: A – 131/90

Rzeszów, 02.2026r